

*До разової спеціалізованої ради
ДФ 35.051.123
Львівського національного
університету імені Івана Франка
м. Львів, вул. Університетська, 1*

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Мазур Анастасії Вікторівни

на тему:

«Регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
073 «Менеджмент»
(галузь знань 07 «Управління та адміністрування»)

1. Актуальність теми дисертації.

У сучасних умовах світової економіки мають трансформаційний характер, що підвищує значущість інноваційності, технологічних рішень та нових теоретичних і практичних підходів до ведення господарської діяльності в межах окремих країн. Одним із напрямків таких глобальних трансформацій є виділення стартапів із інших видів підприємницької діяльності, що мають інноваційність, креативність, нові рішення, а також, в останній рік, соціальні впровадження. Динамічний розвиток стартап-підприємництва у світі та Україні створює нові підходи до визначення екосистем та підвищенні ролі регулювання для залучення більшої кількості інвестицій, створення нових форм підтримки (як фінансової, так і освітньої) для стартапів, які перебувають на певних етапах життєвого циклу. Україна в останні роки входить в топ-50 найкращих стартап екосистем, що вказує на перспективність стартап-підприємництва та необхідність подальшого дослідження.

Саме з цих міркувань, ключові аспекти, дослідженню і вирішенню яких присвячена дисертація Мазур А. В. «Регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні», визначають актуальність, теоретичну та практичну значимість.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри.

Дисертація виконана в межах науково-дослідної роботи кафедри менеджменту економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, зокрема у ході розроблення держбюджетної теми «Управління конкурентоспроможністю агропродовольчої продукції в господарській системі України» (номер державної реєстрації 0120U101814). Дисертанткою обгрунтовано наукові засади регулювання розвитку стартапів в Україні; проаналізовано особливості регіональних стартап-екосистем. Застосування у навчальному процесі Львівського національного університету імені Івана Франка впроваджень дало змогу адаптувати дисципліни «Start-up менеджмент», «PR-менеджмент» до сучасних тенденцій розвитку стартапів та підвищити якість підготовки студентів.

3. Оцінка змісту дисертації та її оформлення.

Дисертаційна робота містить три розділи, має класичну структуру, логіка та виклад основних положень дає змогу простежити хід наукових думок авторки, супроводжується схемами, рисунками, таблицями, посиланнями на використані джерела. У першому розділі дисертації узагальнено теоретичні основи регулювання розвитку стартап-підприємництва. У другому розділі дисертаційної роботи на основі поглибленого аналізу динаміки та фінансування розвитку стартапів виявлено основні тенденції та чинники розвитку стартап-підприємництва в Україні. У третьому розділі проведено дослідження зарубіжного досвіду регулювання розвитку стартап-підприємництва, виділено напрямки удосконалення регулювання стартап-підприємництва на основі розробленої академічної платформи для стартапів. Висновки наукової роботи відображають результати проведеного дослідження, сутність та новизну розроблених і представлених на захист наукових положень та практичних рекомендацій. Достовірність отриманих у дисертації результатів підтверджується також публікаціями у фахових наукових виданнях та в інших публікаціях, оприлюдненням на всеукраїнських науково-практичних конференціях.

4. Ступінь обгрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їхня достовірність.

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та науковими працями Мазур А.В. дає змогу відзначити достатню обгрунтованість її наукових положень, висновків та рекомендацій. Мета дослідження, яка полягає у поглибленні теоретико-методологічних основ регулювання розвитку стартап-підприємництва та обгрунтуванні практичних рекомендацій щодо

вдосконалення регулювання розвитку стартап-підприємництва відповідає задекларованій темі, а визначені наукові завдання логічно підпорядковані меті, що дозволило дисертантці отримати наукові положення, винесені на захист.

В процесі дослідження здобувачка використала широку інформаційну базу: нормативно-правова база України, міжнародні рейтинги, звіти, нормативно-правові документи, офіційні звіти підприємств, кластерів, міжнародних рейтингових агентств та Державної служби статистики України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячені проблемам розвитку стартап-підприємництва та його регулюванні. Зміст дисертаційної роботи Мазур А. В. відповідає назві теми, поставленій меті та засвідчує завершеність дослідження.

5. Новизна основних наукових положень, висновків і рекомендацій.

До найбільш вагомих результатів, що розкривають особистий внесок автора в досліджувану проблематику і які вона виносить на захист, можна віднести такі:

- запропоновано комплексну модель оцінювання регіональних стартап-екосистем як системи взаємодії інституцій підтримки розвитку стартапів та їх результативності за допомогою багатofакторного порівняльного аналізу з використанням рейтингових коефіцієнтів та порівняльних структурних графів;
- визначено категорійний апарат, що виділяє стартап від інших видів підприємницької діяльності через їх специфічні спільні ознаки та диференціацію у видовій класифікації;
- удосконалено моделі регулювання розвитку стартапів в умовах глобальної ринкової економіки як наскрізної системи на чотирьох рівнях, що включає мета-, мега-, макро та мікрорівні;
- удосконалено підходи до взаємодії учасників регіональної стартап-екосистеми у авторській моделі академічної платформи стартапів, що передбачає баланс інтересів стартапів, бізнесу, держави, ЗВО;
- набула подальшого розвитку концепція ієрархічної природи потреб, заснована на класифікації Маслоу, що виступає аналітичним інструментом при пошуку та валідації підприємницьких ідей для стартапів на основі виявлення та ранжування потреб споживачів;
- набуло подальшого розвитку застосування факторного аналізу чинників впливу на розвиток та поширення стартап-підприємництва в Україні;
- розроблено рекомендації адаптації міжнародного досвіду створення

та розвитку регуляторних інструментів розвитку стартап-підприємництва на основі їх критичного аналізу та проектування на динаміку, пріоритети та потреби соціально-економічного стану України в умовах кризи, спричиненої російською агресією.

6. Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дослідження.

Теоретична і практична значущість отриманих результатів полягає в тому, що напрацьовані методичні підходи, висновки та рекомендації формують обґрунтовану основу для удосконалення регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні та можуть бути використані в роботі органами державної влади та місцевого самоврядування при вдосконаленні підтримки стартапів, що також підтверджується довідками про використання рекомендацій від структурних підрозділів міських рад м. Львова та м. Жашкова. Дисертація має практичну значущість для освітньо-наукової галузі, а її результати дослідження можуть бути корисними у процесі підготовки здобувачів вищої освіти.

7. Повнота викладу результатів дисертації та наукових положень в опублікованих працях.

Наукові результати дисертаційної роботи опубліковано у 16 наукових працях, у тому числі: 8 статей у наукових фахових виданнях (з яких одна – у науковому періодичному виданні, проіндексованому у базах даних Web of Science). Основні результати дослідження доповідалися на науково-практичних конференціях. Опубліковані наукові праці здобувача, які зараховані за темою дисертації, відповідають чинним вимогам МОН. Кількість та обсяг друкованих праць дають автору право публічного захисту дисертації.

8. Дотримання академічної доброчесності.

Дисертація Мазур. А. В. на тему «Регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні» відповідає принципам академічної доброчесності. Академічний плагіат, фабрикації чи фальсифікації відсутні в дисертації та наукових працях, які розкривають її результати. Ступінь самостійності проведеного дослідження підтверджується відсутністю ознак плагіату. Використання положень, праць та висловлювань інших авторів мають відповідні коректні посилання на першоджерела для текстових та ілюстративних запозичень; ознак академічного плагіату не виявлено, що

дозволяє зробити висновок про дотримання здобувачем академічної доброчесності.

9. Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи.

Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення Мазур А.В. дослідження необхідно вказати на окремі зауваження та дискусійні моменти, а саме:

1. Дисертантка в роботі описує помилки стартапів в умовах функціонування (рис. 1.3., ст. 42), доцільно також розширити дану частину успішними кейсами, для отримання як негативного, так і позитивного досвіду.
2. Дисертантка у першому розділі значну увагу приділяє ієрархії потреб Абрахама Маслоу (підрозділ 1.1) у двох концепціях (рис. 1.4. та 1.6), вважаю, що доцільним було б використати обидві моделі у другому розділі при описі динаміки розвитку стартапів в Україні, як класифікаційної ознаки у підрозділі 2.1. та стартапу як живого організму у підрозділі 2.2. при розкритті мікрорівня регулювання розвитку стартап-підприємництва, що розширило б практичне використання даних розробок.
3. У процесі проведення аналізу стартап-підприємництва в Україні спостерігається неузгодженість охопленого періоду дослідження, оскільки в окремих випадках він завершується 2021 роком (рис. 2.3., ст. 99, рис. 2.6. ст.102), що частково може порушити адекватність отриманих результатів аналізу.
4. У контексті формалізації пропозицій щодо вдосконалення регулювання розвитку стартап-підприємництва у третьому розділі (ст. 187) виділено рівень впливу військових дій на екосистему стартапів в Україні. Вважаю, що додатково доцільно було б розширити пропозиції щодо покращення стану екосистеми-стартапів відповідно до розробленої схеми та поєднати пропозиції із стратегіями підтримки українських стартапів відповідно до таблиці 3.4. (ст. 193).

Зазначені зауваження та дискусійні положення не зменшують наукову та практичну цінність представленого Мазур А.В. дослідження, оскільки можуть бути предметом подальших досліджень автора за обраним напрямом.

10. Загальний висновок.

З огляду на викладене вище, вважаю, що дисертаційна робота Мазур А.В. на тему: «Регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні» є завершеною, самостійною працею, що містить нові науково-обґрунтовані

результати проведених досліджень. Тема роботи, зміст та зроблені висновки відповідають спеціальності 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»). Дисертація «Регулювання розвитку стартап-підприємництва в Україні» та наукові публікації за її результатами відповідають вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її авторка, Мазур Анастасії Вікторівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Богданна КОСОВИЧ